Tiivistelmä komission päätöksestä,

annettu 20 päivänä heinäkuuta 2016,

keskittymän julistamisesta sisämarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi

(Asia M.7724 – ASL / Arianespace)

(tiedoksiannettu numerolla C(2016) 4621)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(2017/C 438/09)

Komissio antoi 20. heinäkuuta 2016 päätöksen sulautuma-asiassa yrityskeskittymien valvonnasta 20. tammikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 ([1]) ja erityisesti sen 8 artiklan 1 kohdan nojalla. Päätöksen koko teksti, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, on saatavilla todistusvoimaisella kielellä kilpailun pääosaston verkkosivuilla osoitteessa http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. OSAPUOLET JA TOIMENPIDE

(1) Euroopan komissio vastaanotti 8. tammikuuta 2016 sulautuma-asetuksen 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä, jolla alankomaalaisen yrityksen Airbus Group S.E., jäljempänä 'Airbus', ja ranskalaisen yrityksen Safran SA, jäljempänä 'Safran', yhteisessä määräysvallassa oleva yhteisyritys ASL hankkii sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yksinomaisen määräysvallan ranskalaisissa yrityksissä Arianespace Participation SA ja Arianespace SA, jäljempänä yhdessä 'Arianespace', ostamalla kaikki tällä hetkellä yrityksen Centre National d'Etudes Spatiales, jäljempänä 'CNES', omistuksessa olevat Arianespacen osakkeet, jäljempänä 'liiketoimi'. Airbus ja Safran yhdessä sekä ASL ovat jäljempänä 'osapuolet'.

(2) Arianespace on yritys, jonka perustivat vuonna 1980 sen pääosakas CNES ja Ariane-ohjelmaan osallistuva satelliittiteollisuus eli Airbus, Safran ja yksitoista muuta eurooppalaista yritystä. Kyseiset yritykset edustavat niitä kymmentä Euroopan maata, jotka rahoittavat Ariane-kantoraketin kehittämistä osallistumalla Euroopan avaruusjärjestön, jäljempänä 'ESA', toimintaan. Tämä alkuperäinen osakasrakenne on tähän asti säilynyt suurin piirtein ennallaan. Arianespace suorittaa satelliittien ja muiden avaruusalusten laukaisuja yritys- ja institutionaalisille asiakkaille Guayanan avaruuskeskuksessa, joka sijaitsee Kouroun kaupungissa Ranskan Guayanassa. Tätä varten ESA on antanut sille yksinoikeuden rahoittamiensa Ariane- ja Vega-kantorakettien kaupallistamiseen. Venäjän, ESAn ja Ranskan välisten sopimusten nojalla Arianespacella on myös yksinoikeus tarjota kaupallisten avaruuslentojen laukaisupalveluja Guyanan avaruuskeskuksessa käyttäen venäläistä Sojuz-kantorakettia.

(3) ASL on Ranskan lainsäädännön mukaisesti perustettu yritys, joka on Airbusin ja Safranin yhteisessä määräysvallassa (50/50) ja joka yhdistää emoyritystensä toiminnan siviili- ja sotilaskäyttöön tarkoitettujen kantorakettien sekä satelliittien osajärjestelmien ja laitteiden alalla. Komissiolle ilmoitettiin ASL-konsernin muodostamisesta 8. lokakuuta 2014 numerolla M.7353, ja yrityksen muodostamiseen annettiin lupa tietyin edellytyksin 26. marraskuuta 2014.

(4) Airbus on Alankomaiden lainsäädännön mukaisesti perustettu yritys, joka toimii ilmailun, avaruusteollisuuden ja puolustuksen aloilla. Se on tällä hetkellä listautunut Frankfurtin, Madridin ja Pariisin pörsseihin. Airbus muodostuu kolmesta keskeisestä liiketoimintayksiköstä: i) Airbus, joka valmistaa kaupallisia ilma-aluksia (68,4 % koko konsernin liikevaihdosta vuonna 2014); ii) Airbus Helicopters (9,8 % koko konsernin liikevaihdosta); sekä iii) Airbus Defence and Space, jäljempänä 'Airbus DS', joka yhdistää laajan valikoiman tuotteita puolustuksen, turvallisuuden ja turvallisten avaruussovellusten alalla (20,9 % koko konsernin liikevaihdosta), mukaan lukien kantorakettien osajärjestelmät (sen espanjalaisen tytäryrityksen Airbus Defence and Space SAU, jäljempänä 'Airbus DS SAU', kautta) ja satelliitit. Airbus DS toimii myös tietoliikenne- ja kaukokartoitussatelliittien satelliittioperaattorina.

(5) Safran on Pariisin pörssiin listautunut ranskalainen yritys, joka toimii pääasiassa seuraavilla kolmella alalla: i) ilma- ja avaruusalusten työntövoimajärjestelmät (53 % konsernin liikevaihdosta), ii) ilma-alusten laitteet (29 % konsernin liikevaihdosta) sekä iii) puolustus ja turvallisuus (18 % konsernin liikevaihdosta).

([1]) EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1.

II. **TIIVISTELMÄ**

(6) Liiketoimesta ilmoitettiin komissiolle 8. tammikuuta 2016.

(7) Komissio totesi 26. helmikuuta 2016 antamassaan päätöksessä, että liiketoimen soveltuvuudesta sisämarkkinoille oli vakavia epäilyjä, ja antoi päätöksen menettelyn käynnistämisestä sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla.

(8) Alustavasti tunnistetut Arianespacen ja Airbusin väliseen arkaluonteisten tietojen vaihtoon liittyvät kilpailuongelmat vahvistettiin perusteellisessa tutkimuksessa.

(9) Ilmoituksen tehnyt osapuoli toimitti 20. maaliskuuta 2016 lopulliset sitoumukset, jotka tekevät liiketoimesta sisämarkkinoille soveltuvan.

(10) Tämän vuoksi esitetään, että sulautuma-asetuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti annetaan hyväksymispäätös.

III. **PERUSTELUT**

A. MERKITYKSELLISET TUOTEMARKKINAT

1. **Arianespacen hyödyntämien kantorakettien markkinat**

(11) Arianespace hankkii kantoraketit niiden päävalmistajilta (ASL on Arianen, ELV Vegan ja TsSKB Sojuzin päävalmistaja). ASL on Ariane-kantorakettien päävalmistaja.

(12) Tässä yhteydessä komissio katsoo, että on olemassa Arianespacen hyödyntämien kantorakettien markkinat, jotka ovat Euroopan laajuiset.

2. **Laukaisupalveluiden markkinat**

(13) Arianespace suorittaa satelliittien ja muiden avaruusalusten laukaisuja institutionaalisille ja yritysasiakkaille. Se suorittaa laukaisuja sekä geostationaarisille siirtoradoille että muille kiertoradoille. ASL:llä on vähäistä toimintaa laukaisupalveluiden markkinoilla sen yhteisyrityksen Eurockotin kanssa. Eurockot kaupallistaa Rockot-kantorakettia, jota käytetään laukaisuissa muille kiertoradoille kuin geostationaariselle siirtoradalle sekä yritys- että institutionaalisille asiakkaille.

(14) Komissio katsoo, että i) laukaisut geostationaariselle siirtoradalle ja ii) laukaisut muille kiertoradoille muodostavat kahdet erilliset markkinat. Nämä molemmat voidaan jakaa vielä i) avoimiin laukaisuihin ja ii) rajattuihin laukaisuihin (captive launches) (siviili- tai sotilaskäyttö). Tämä vastaa seuraavia merkityksellisiä markkinoita: i) geostationaariselle siirtoradalle tehtävien laukaisujen avoimet markkinat, ii) muille kiertoradoille tehtävien laukaisujen avoimet markkinat, iii) geostationaariselle siirtoradalle tehtävien laukaisujen rajatut markkinat (captive market) ja iv) muille kiertoradoille tehtävien laukaisujen rajatut markkinat. Tässä päätöksessä voidaan jättää avoimeksi kysymys siitä, voidaanko muille kiertoradoille tehtävien laukaisujen markkinat jakaa laukaisuihin matalalle ja keskikorkealle kiertoradalle.

(15) Komissio katsoo, että maantieteellisesti i) laukaisupalveluiden avoimet markkinat (laukaisut sekä geostationaariselle siirtoradalle että muille kiertoradoille) ovat maailmanlaajuiset; ja ii) laukaisupalveluiden rajatut markkinat (laukaisut sekä geostationaariselle siirtoradalle että muille kiertoradoille) ovat kansalliset tai alueelliset.

3. **Satelliittimarkkinat**

(16) Airbus valmistaa satelliitteja kaupalliseen, institutionaaliseen ja sotilaskäyttöön sekä satelliittijärjestelmiä varten.

(17) Komissio katsoo, että seuraavat markkinat ovat tässä yhteydessä merkitykselliset: i) eurooppalaisten institutionaalisten satelliittien markkinat; ii) EU:n sisäiset kansallisten institutionaalisten satelliittien markkinat; iii) institutionaalisten satelliittien vientimarkkinat; iv) kaupallisten satelliittien markkinat sekä v) sotilassatelliittien markkinat. Tässä päätöksessä voidaan jättää avoimeksi kysymykset siitä, olisiko satelliittimarkkinat jaettava edelleen kieroratatyypin perusteella (geostationaarinen siirtorata / muu kiertorata) sekä muodostavatko satelliittijärjestelmien satelliitit omat erilliset markkinat.

(18) Komissio katsoo, että i) kaupallisten satelliittien markkinat ovat maailmanlaajuiset; ii) eurooppalaisten institutionaalisten satelliittien markkinat ovat Euroopan laajuiset tai kansalliset riippuen hankintaviranomaisesta; iii) institutionaalisten satelliittien vientimarkkinat ovat maailmanlaajuiset; ja iv) sotilassatelliittien markkinat ovat kansalliset.

4. **Hyötykuorma-adaptereiden ja hyötykuorman irrotusjärjestelmien markkinat**

(19) ASL on toimittanut hyötykuorman irrotusjärjestelmiä (payload dispensers) Ariane 5:lle (Galileo-järjestelmään) ja Sojuzille (Globalstar-järjestelmään). Airbus DS SAU toimittaa hyötykuorma-adaptereita Ariane 5:lle.

(20) Komissio katsoo, että tässä yhteydessä i) hyötykuorma-adaptereiden markkinat ja ii) hyötykuorman irrotusjärjestelmien markkinat muodostavat kahdet erilliset tuotemarkkinat. Näiden markkinoiden tarkka maantieteellinen laajuus jätetään avoimeksi. Se on joko ETA-alueen laajuinen tai maailmanlaajuinen.

5. **Avaruusvakuutuspalveluiden markkinat**

(21) Arianespace tarjoaa asiakkailleen vakuutuspalveluja täysin omistamansa tytäryrityksen S3R:n kautta.

(22) Komissio katsoo, että avaruusvakuutuspalveluiden tuotemarkkinoiden tarkka laajuus voidaan jättää avoimeksi. Myös niiden tarkka maantieteellinen laajuus jätetään avoimeksi.

6. **Satelliittien käytön markkinat**

(23) Airbus toimii satelliittioperaattorina i) kaukokartoitussatelliiteille (omissa nimissään ja eurooppalaisten avaruusjärjestöjen puolesta) Airbus DS Geo-Information Services -liiketoimintayksikkönsä kautta (aiemmin Spot Image ja Infoterra) ja ii) sotilaallisille tietoliikennesatelliiteille (ensisijaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan puolustusministeriön puolesta) Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivan Paradigm-tytäryrityksensä kautta.

(24) Komissio katsoo, että satelliittien käytön tuotemarkkinoiden tarkka laajuus voidaan jättää avoimeksi. Komissio katsoo, että maantieteellisesti nämä markkinat ovat maailmanlaajuiset.

B. KILPAILUVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

(25) Airbus ja ASL toimivat markkinoilla, jotka ovat vertikaalisesti tai muuten yhteydessä Arianespacen toimintaan. Erityisesti Arianespacen toiminta laukaisupalveluiden tarjoajana on yhteydessä seuraaviin toimintoihin: i) ASL:n toiminta Ariane-kantorakettien toimittajana Arianespacelle; ii) Airbus DS SAU:n toiminta hyötykuorma-adaptereiden toimittajana; iii) Airbus DS SAU:n ja ASL:n toiminta hyötykuorman irrotusjärjestelmien toimittajina; iv) Airbusin toiminta satelliittivalmistajana; ja v) Airbusin toiminta satelliittioperaattorina. Lisäksi liiketoimi luo yhteyden seuraavien toimien välille: Arianespacen toiminta vakuutuspalveluiden tarjoajana ja Airbusin toiminta i) satelliittivalmistajana ja ii) satelliittioperaattorina.

1. **Kilpailuvaikutusten arviointi: suhde i) Arianespacen laukaisupalveluiden tarjoajana toimimisen ja ii) Airbusin satelliittivalmistajana toimimisen välillä**

Arkaluonteisten tietojen vaihto

(26) Sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa päätöksessä tuotiin esille vakavia epäilyjä siitä, että arkaluonteisten tietojen vaihto Arianespacen ja Airbusin välillä voisi vahingoittaa muita satelliittivalmistajia ja muita laukaisupalveluiden tarjoajia.

(27) Perusteellisen tutkimuksen jälkeen komissio on tullut siihen johtopäätökseen, että liiketoimesta seuraava arkaluonteisten tietojen vaihto i) Arianespacelta Airbusille koskien muita satelliittivalmistajia ja ii) Airbusilta Arianespacelle koskien muita laukaisupalveluiden tarjoajia johtaa tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen.

(28) Komission tutkimuksen perusteella Arianespacella on pääsy satelliittivalmistajia koskeviin arkaluonteisiin tietoihin eli muun muassa massaa ja aikataulua, lennon luonnetta, painopisteeseen ja kiertorataan liittyviä edellytyksiä ja satelliittien arkkitehtuuria koskeviin teknisiin tietoihin sekä kaupallisiin tietoihin. Nykyiset satelliittivalmistajien ja Arianespacen välisiin sopimuksiin sisältyvät luottamuksellisuuslausekkeet (esimerkiksi salassapitosäännökset) eivät riitä estämään Arianespacea toimittamasta kaupallisesti arkaluonteisia tietoja Airbusille. Siksi komissio on todennut, että Arianespacella olisi todennäköisesti mahdollisuus jakaa arkaluonteisia tietoja muista satelliittivalmistajista Airbusin kanssa.

(29) Lisäksi satelliittivalmistajien Arianespacelle luovuttamat tiedot ovat luonteeltaan sellaisia, että ne voisivat antaa Airbusille edun sen kilpailijoihin nähden. Komissio on siksi tullut siihen johtopäätökseen, että Arianespacella olisi todennäköisesti kannustin jakaa arkaluonteisia tietoja muista satelliittivalmistajista Airbusin kanssa.

(30) Lisäksi muita satelliittivalmistajia koskevien arkaluonteisten tietojen luovuttamisella Arianespacelta Airbusille on todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus kilpailuun satelliittimarkkinoilla. Syynä on se, että siitä seuraisi i) vähemmän tarjouskilpailuja, sillä Airbus mukauttaisi strategiaansa kilpailijoistaan saamiensa tietojen perusteella, sekä ii) vähemmän innovointia markkinoilla, sillä kilpailijat olisivat vähemmän halukkaita innovoimaan, jos Airbus voisi kopioida helposti uudet innovaatiot ja hyötyä niistä.

(31) Komissio on todennut myös, että Airbusilla on pääsy muita laukaisupalveluiden tarjoajia koskeviin arkaluonteisiin tietoihin, jotka koskevat muun muassa laukaisumahdollisuuksien saatavuutta ja hintoja sekä uusia kehityssuuntia. Samoin kuin tietojen siirrossa Arianespacelta Airbusille, luottamuksellisuuslausekkeet eivät estä tietojen luovuttamista emo- tai sidosyritykselle. Sen vuoksi komissio katsoo, että Airbusilla olisi todennäköisesti mahdollisuus jakaa Arianespacen kanssa arkaluonteisia tietoja muista laukaisupalveluiden tarjoajista.

(32) Komissio totesi myös, että vaikka Airbus omistaa jo nyt osan Arianespacesta, liiketoimen jälkeen Airbusilla on suurempi kannustin luovuttaa Arienespacelle tietoja muista laukaisupalveluiden tarjoajista.

(33) Lopuksi komissio totesi, että muita laukaisupalveluiden tarjoajia koskevien arkaluonteisten tietojen luovuttamisella Airbusilta Arianespacelle on todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus kilpailuun laukaisupalveluiden markkinoilla. Tämä johtuu siitä, että Arianespacen pääsyä muita laukaisupalveluiden tarjoajia koskeviin teknisiin ja kaupallisiin tietoihin voidaan käyttää teknisten etujen kumoamiseen, mikä voi johtaa siihen, että kilpailijoilla on pienempi kannustin innovoida ja kilpailla.

Airbusin kilpailijoiden sulkeminen satelliittimarkkinoilta

(34) Sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa päätöksessä tuotiin esille vakavia epäilyjä myös siitä, että Arianespace voisi liiketoimen jälkeen käyttää asemaansa laukaisupalveluiden markkinoilla suosiakseen Airbusin satelliitteja, ja tämä syrjivä käytös voisi sulkea Airbusin kilpailijat satelliittimarkkinoilta.

(35) Osapuolet voisivat teoriassa esimerkiksi tarjota alennusta asiakkaille, jotka hankkisivat Airbusin satelliitteja ja Arianespacen laukaisupalveluja yhdessä, ja nostaa näiden palveluiden hintoja silloin, kun ne hankittaisiin erikseen. Lisäksi Arianespace voisi teoriassa myöntää etuuskohtelun Airbusille laukaisumahdollisuuksia myönnettäessä (eli silloin, kun asiakkaat sitoutuvat ostamaan satelliitin Airbusilta) ja tarjota epäedullisempia laukaisumahdollisuuksia muille kuin Airbusin satelliiteille.

(36) Perusteellisen tutkimuksen jälkeen komissio totesi, että liiketoimesta ei seuraa markkinoiden sulkemiseen tähtäävää strategiaa, joka johtaisi tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen, johtuen siitä, että osapuolten toiminnot geostationaarisen siirtoradan laukaisupalveluiden maailmanlaajuisilla avoimilla markkinoilla ja kaupallisten satelliittien maailmanlaajuisilla markkinoilla ovat yhteydessä toisiinsa.

(37) Ensinnäkin komissio totesi, että liiketoimen jälkeenkään osapuolet eivät todennäköisesti kykenisi sulkemaan Airbusin kilpailijoita satelliittimarkkinoilta. Tämä johtuu siitä että i) vaikka Arianespace on nykyinen markkinajohtaja, sille on varteenotettavia vaihtoehtoja, kuten SpaceX ja ILS; ii) laukaisupalveluiden markkinat ovat dynaaminen kilpailuympäristö, johon tulee uusia kilpailijoita ja jossa yritysten tilanteet muuttuvat nopeasti; iii) satelliittioperaattorien voi olla mahdollista osittain tasoittaa osapuolten mahdollisuutta sulkea kilpailevat satelliittivalmistajat markkinoilta; iv) satelliittimarkkinoiden ominaispiirteet estäisivät todennäköisesti Airbusin kaupallisten satelliittien alan kilpailijoiden sulkemisen markkinoilta ainakin lyhyellä tähtäimellä; ja v) kaupallisten satelliittien valmistajien sulkeminen kokonaan markkinoilta pitkällä tähtäimellä olisi erittäin spekulatiivista.

(38) Toiseksi komission suorittama analyysi osoitti, että vaikka tietyt tekijät viittaavat siihen, että kilpailijoiden sulkemiseen satelliittimarkkinoilta on tiettyjä kannustimia, on myös tasapainottavia tekijöitä, jotka voivat toimia näiden mahdollisten kannustimien vastapainona. Siksi ja koska markkinoilta sulkeminen olisi todennäköisesti mahdotonta, komissio katsoi, että kysymys siitä, olisiko osapuolilla todennäköisesti kannustin sulkea Airbusin kilpailijat kaupallisten satelliittien maailmanlaajuisilta markkinoilta, voidaan jättää avoimeksi.

(39) Kolmanneksi komissio analysoi seurauksia kilpailulle hypoteettisessa pahimmassa tapauksessa, jossa käytetty strategia johtaisi yhden Airbusin kilpailijan sulkemiseen markkinoilta. Tässä teoreettisessa tapauksessa, joka ei ole todennäköisin mahdollinen, komissio tuli kuitenkin siihen tulokseen, että tällaisella markkinoiden sulkemiseen tähtäävällä strategialla ei olisi todennäköisesti merkittävää haitallista vaikutusta kilpailuun. Tämä johtuu siitä, että i) kaupallisella segmentillä on monia muitakin aktiivisia toimijoita, ii) olemassa olevan käyttämättömän kapasiteetin ansiosta satelliittivalmistajat voivat laajentaa helposti toimintaansa ja iii) satelliittioperaattoreilla on jonkin verran tasapainottavaa neuvotteluvoimaa.

(40) Lisäksi komissio totesi myös, että liiketoimesta ei seuraa markkinoiden sulkemiseen tähtäävää strategiaa, joka johtaisi tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen, johtuen siitä, että osapuolten toiminnot i) muille kiertoradoille kuin geostationaariselle siirtoradalle tehtävien laukaisujen maailmanlaajuisilla avoimilla markkinoilla ja ii) institutionaalisten satelliittien vientimarkkinoilla sekä satelliittijärjestelmien satelliittien hypoteettisilla markkinoilla ovat yhteydessä toisiinsa. Komissio totesi myös, että liiketoimesta ei seuraa markkinoiden sulkemiseen tähtäävää strategiaa, joka johtaisi tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen, johtuen siitä, että osapuolten toiminnot i) geostationaariselle siirtoradalle ja muille kiertoradoille tehtävien laukaisujen eurooppalaisilla ja kansallisilla (EU:n sisäisillä) rajatuilla markkinoilla ja ii) institutionaalisten satelliittien eurooppalaisilla markkinoilla sekä sotilas-/institutionaalisten satelliittien kansallisilla markkinoilla ovat yhteydessä toisiinsa.

2. Kilpailuvaikutusten arviointi: vertikaalinen suhde i) Arianespacen laukaisupalveluiden tarjoajana toimimisen ja ii) ASL:n Ariane-kantorakettien toimittajana toimimisen välillä

(41) Sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa päätöksessä tuotiin esille vakavia epäilyjä mahdollisesta kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiasta, jossa osapuolet asettaisivat Ariane-kantorakettien laukaisut etusijalle ELV:n valmistamien ja Arianespacen myymien Vega-kantorakettien vahingoksi.

(42) Perusteellisen tutkimuksen jälkeen komissio katsoi, että osapuolilla ei olisi mahdollisuutta eikä kannustinta käyttää kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiaa ELV:tä vastaan ja että vaikka kyseistä strategiaa hypoteettisessa tapauksessa käytettäisiinkin, sillä ei olisi merkittävää haitallista vaikutusta kilpailuun. Erityisesti komission havainnot viittasivat siihen, että Ariane-alustaa käytettäisiin vain harvoin samanlaisiin lentoihin kuin Vega-alustaa, ja edes siinä hypoteettisessa tapauksessa, että ELV:tä vastaan sovellettaisiin kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiaa, sillä ei olisi vaikutusta Arianespacen kilpailijoihin laukaisupalveluiden markkinoilla. Tämä johtuu siitä, että ELV:n on myytävä kantorakettejaan yksinomaan Arianespacelle, ja kaikki Arianespacen kilpailijat käyttävät kukin omaa kantorakettiaan.

3. Kilpailuvaikutusten arviointi: vertikaalinen suhde i) Arianespacen laukaisupalveluiden tarjoajana toimimisen ja ii) Airbus DS SAU:n ja ASL:n hyötykuorman irrotusjärjestelmien ja hyötykuorma-adaptereiden toimittajina toimimisen välillä

(43) Sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisessa päätöksessä tuotiin esille vakavia epäilyjä mahdollisesta kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiasta, jossa osapuolet hankkisivat hyötykuorman irrotusjärjestelmiä ja hyötykuorma-adaptereita vain ASL:ltä tai Airbus DS SAU:lta, vaikkei tämä olisi ihanteellinen ratkaisu, vaihtoehtoisten hyötykuorman irrotusjärjestelmien ja hyötykuorma-adaptereiden toimittajien vahingoksi.

(44) Perusteellisen tutkimuksen jälkeen komissio totesi, että osapuolet eivät todennäköisesti kykenisi sulkemaan hyötykuorman irrotusjärjestelmien tuotantoketjun loppupään markkinoita. Erityisesti komissio totesi, että osapuolet pystyisivät käyttämään kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiaa vain muiden tahojen kuin ESAn rahoittamien irrotusjärjestelmien markkinoilla, ja osapuolilla olisi vain rajallinen mahdollisuus sulkea kilpailijansa hyötykuorman irrotusjärjestelmien markkinoilta. Edes siinä hypoteettisessa tapauksessa että hyötykuorman irrotusjärjestelmien osalta sovellettaisiin kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiaa, sillä ei todennäköisesti olisi merkittävää haitallista vaikutusta kilpailuun laukaisupalveluiden markkinoilla johtuen hyötykuorman irrotusjärjestelmien hinnan suhteellisen pienestä osuudesta laukaisupalvelujen kokonaiskustannuksista.

(45) Komissio totesi myös, että osapuolet eivät todennäköisesti kykenisi sulkemaan hyötykuorma-adaptereiden tuotantoketjun loppupään markkinoita. Erityisesti komissio totesi, että osapuolet eivät todennäköisesti kykenisi sulkemaan hyötykuorma-adaptereiden tuotantoketjun loppupään markkinoita soveltamalla kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiaa johtuen ESAn hankintasääntöjen rajoituksista ja uusien hyötykuorma-adaptereiden suhteellisen suurista kehittämiskustannuksista. Edes siinä hypoteettisessa tapauksessa että hyötykuorma-adaptereiden osalta sovellettaisiin kysyntämarkkinoiden sulkemisstrategiaa, sillä ei todennäköisesti olisi merkittävää haitallista vaikutusta kilpailuun laukaisupalveluiden markkinoilla johtuen hyötykuorma-adaptereiden hinnan suhteellisen pienestä osuudesta laukaisupalvelujen kokonaiskustannuksista.

4. Kilpailuvaikutusten arviointi: suhde i) Arianespacen vakuutuspalveluiden tarjoajana toimimisen sekä ii-a) Airbusin satelliittioperaattorina toimimisen ja ii-b) Airbusin satelliittivalmistajana toimimisen välillä

(46) Komissio on tullut siihen johtopäätökseen, että liiketoimesta ei seuraa kysyntämarkkinoiden tai tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisstrategiaa, joka johtaisi tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen johtuen siitä, että osapuolten avaruusvakuutuspalveluiden markkinoilla sekä i) satelliittien käytön markkinoilla ja ii) satelliittimarkkinoilla toimimisen välillä on vertikaalinen suhde.

5. **Kilpailuvaikutusten arviointi: vertikaalinen suhde i) Arianespacen laukaisupalveluiden tarjoajana toimimisen ja ii) Airbusin satelliittioperaattorina toimimisen välillä**

(47) Komissio on tullut siihen johtopäätökseen, että liiketoimesta ei seuraa kysyntämarkkinoiden tai tuotantohyödykemarkkinoiden sulkemisstrategiaa, joka johtaisi tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen, johtuen siitä, että osapuolten laukaisupalveluiden markkinoilla ja satelliittien käytön markkinoilla toimimisen välillä on vertikaalinen suhde.

6. **Päätelmä**

(48) Näistä syistä päätöksessä todetaan, että liiketoimi johtaa tehokkaan kilpailun olennaiseen estymiseen satelliittimarkkinoilla ja laukaisupalveluiden markkinoilla Airbusin ja Arianespacen välisen arkaluonteisten tietojen vaihdon osalta.

C. SITOUMUKSET

(49) Mahdolliseen Arianespacen ja Airbusin väliseen arkaluonteisten tietojen vaihtoon liittyvän kilpailuongelman ratkaisemiseksi osapuolet toimittivat 20. toukokuuta 2016 jäljempänä kuvatut lopulliset sitoumukset.

(50) Lopullisiin sitoumuksiin sisältyy määräyksiä, jotka liittyvät i) palomuureihin ja ii) työhönottoon liittyviin rajoituksiin sekä Airbusin, ASL:n että Arianespacen tasolla sekä sitoumusten täytäntöönpanoa koskevaan sovitteluun kaikissa salassapitosopimuksissa.

(51) ASL:n/Arianespacen ja Airbusin välisten palomuurien tarkoitus on ehkäistä seuraavanlaisen tiedon vaihto: a) Airbus-konsernin kanssa kilpailevia satelliittivalmistajia koskevat kilpailun kannalta arkaluonteiset tiedot; b) kantorakettien ja satelliittien yhteensopivuutta koskevat kilpailun kannalta arkaluonteiset tiedot; ja c) muiden laukaisupalveluiden tarjoajien kuin Arianespacen laukaisupalveluita koskevat kilpailun kannalta arkaluonteiset tiedot.

(52) Edellä kuvattujen palomuurien vahvistamiseksi osapuolet ovat myös esittäneet korjaustoimenpidettä, joka estää Airbusin työntekijöiden nimittämisen Arianespacen toimitusjohtajaksi tai hallituksen/valiokunnan jäseneksi. Lisäksi i) ASL:n/Arianespacen henkilöstön, jolla on pääsy Airbus-konsernin kanssa kilpailevia satelliittivalmistajia koskeviin arkaluonteisiin tietoihin sekä kantorakettien ja satelliittien yhteensopivuutta koskeviin kilpailun kannalta arkaluonteisiin tietoihin, on odotettava [1–5] vuotta, ennen kuin heidät voidaan siirtää Airbus DS:n satelliittipalveluiden palvelukseen, ja ii) Airbus DS:n satelliittipalveluiden henkilöstön, jolla on pääsy muiden laukaisupalveluiden tarjoajien kuin Arianespacen laukaisupalveluja koskeviin kilpailun kannalta arkaluonteisiin tietoihin, on odotettava [1–5] vuotta, ennen kuin heidät voidaan siirtää ASL:n/Arianespacen palvelukseen.

(53) Komissio toteaa päätöksessään, että lopulliset sitoumukset ovat asianmukaiset ja riittävät poistamaan satelliittimarkkinoilla ja laukaisupalveluiden markkinoilla havaitun tehokkaalle kilpailulle Airbusin ja Arianespacen välisen tietojenvaihdon osalta koituvan olennaisen haitan.

IV. **PÄÄTELMÄT**

(54) Edellä esitetyistä syistä päätöksessä todetaan, että ehdotettu yrityskeskittymä, sellaisena kuin se on muutettuna 20. toukokuuta 2016 toimitetuilla sitoumuksilla, ei olennaisesti estä tehokasta kilpailua sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla.

(55) Näin ollen keskittymä olisi julistettava sisämarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi sulautumaasetuksen 2 artiklan 2 kohdan ja 8 artiklan 2 kohdan sekä ETA-sopimuksen 57 artiklan mukaisesti.